

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.110/21, 74/24 и 16/25) и член 5 став 9, член 6 став 6 и член 8 став 4 од Законот за решавање банки („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 209/23), Советот на Народната банка на Република Северна Македонија донесе

О Д Л У К А

за изработка на план за решавање банка и за оцена на можноста за решавање банка

(„Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 71/25)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишуваат:
 - содржината на планот за решавање банка, на поедноставениот план за решавање и на планот за решавање банкарска група;
 - начинот на оцена на можноста за решавање банка;
 - критериумите за оцена на влијанието од престанокот со работа и спроведувањето стечајна постапка на банката (во натамошниот текст: престанок со работа на банката) врз финансискиот пазар, другите банки и условите за финансирање, заради изработка на поедноставен план за решавање;
 - информациите и податоците потребни за изработување, ажурирање и спроведување на плановите од алинејата 1 на оваа точка и роковите и начинот на нивно доставување до Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка).
2. Одредбите од оваа одлука што се однесуваат на банка соодветно се применуваат и на банкарска група.
3. Изразите употребени во оваа одлука го имаат следново значење:

3.1. „Главни услуги“ се услугите поврзани со спроведувањето на една или повеќе главни деловни линии на банката или банкарската група, чиешто извршување е потребно заради ефикасно спроведување на стратегијата за решавање и чијшто прекин може сериозно да го ограничи или да го спречи извршувањето на главните деловни линии со кои се поврзани и коишто не можат да бидат обезбедени од друг давател на услуга во разумно време, под исти или слични услови во однос на предметот, квалитетот и цената на услугата;

3.2. „Договори коишто се значајни за банката“ се договорите коишто се поврзани со извршувањето на критичните функции на банката;

3.3. „Значајни позиции“ се работните позиции во банката чиешто непополнување може да претставува пречка за извршувањето на критичните функции и главните деловни линии на банката или банкарската група, заради остварување на стратегијата за решавање;

3.4. „Значајни договорни страни“ се договорните страни со кои банката има склучено договори коишто се значајни за банката;

3.5. „Значајни оперативни средства“ се активата којашто не е финансиско средство, а којашто е потребна за извршување на значајните услуги, како што се недвижностите, интелектуалната сопственост, вклучувајќи ги и патентите и трговските марки, софтверот, хардверот, ИТ-системите и апликациите и базите за складирање податоци. Оперативните средства се критични или главни доколку е потребен пристап до тие средства за извршување на критичните, односно главните услуги.

3.6. „Значајни услуги“ се главните или критичните услуги коишто се обезбедуваат за банката или за членки на банкарската група. Значајните услуги можат да се вршат од една за друга организациска единица на банката, од една членка на групата за други членки на групата или од надворешно лице давател на услугата;

3.7. „Инфраструктура на финансиските пазари“ се системите за порамнување на платежните трансакции, системите за порамнување на трансакциите со хартии од вредност и/или системите за порамнување на другите финансиски трансакции;

3.8. „Критична инфраструктура на финансиските пазари“ е инфраструктурата на финансиските пазари чијшто прекин на работа може да го отежне или да го ограничи извршувањето на една или повеќе важни функции;

3.9. „Критични услуги“ се услугите коишто се обезбедуваат за една или повеќе организациски единици на банката или за членки на банкарската група, чијшто прекин може сериозно да го ограничи или да го спречи извршувањето на една или повеќе критични функции и коишто не можат да бидат обезбедени од друг давател на услуга во разумно време под исти или слични услови во однос на предметот, квалитетот и цената на услугата;

3.10. „Неоптоварено средство“ е средството коешто не е предмет на договорно, законско или какво било друго ограничување коешто би ја спречило банката да го продава, да го пренесува, да располага со него или да се ослободи од него;

3.11. „Поврзана трансакција“ (англ. back to back) е трансакцијата извршена меѓу две членки на банкарската група за потребите на целосно или делумно пренесување на ризикот којшто произлегува од друга трансакција меѓу една од тие членки на групата и трето лице;

3.12. „Пожелна стратегија за решавање“ е стратегијата за решавање преку која најдобро би се оствариле целите на решавањето определени во членот 17 од Законот за решавање банки (во натамошниот текст: Законот), имајќи ги предвид структурата и деловниот модел на банката или банкарската група;

3.13. „Прифатливи дозволени обврски“ го има значењето определено во регулативата на Народната банка за начинот на утврдување на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски;

3.14. „Стратегија за решавање“ е низа активности за решавање предвидени во планот за решавање;

3.15. „Стратегија на решавање со еден носител на решавањето“ (англ. Single Point of Entry) подразбира утврдување еден носител на решавањето во рамките на банкарската група и примена на активностите за решавање само врз носителот на решавањето;

3.16. „Стратегија на решавање со повеќе носители на решавањето“ (англ. Multiple Point of Entry) подразбира утврдување повеќе групи за решавање во рамките на банкарската група и/или повеќе носители на решавањето врз кои се применуваат активностите за решавање.

Останатите изрази употребени во оваа одлука го имаат истото значење како во Законот.

II. СОДРЖИНА НА ПЛАНОТ ЗА РЕШАВАЊЕ

4. Народната банка изработува план за решавање банка или банкарска група во согласност со членовите 5 и 7 од Законот, којшто се состои од следниве елементи:

4.1. Резиме на планот, коешто вклучува опис на банката или на банкарската група и резиме на елементите од потточките 4.2 до 4.9 на оваа точка, како и опис на значајните промени коишто настанале во банката по последниот изработен или изменет план за решавање, при што се наведува и влијанието на тие промени врз стратегијата за решавање и можноста за решавање.

Описот на банката или банкарската група вклучува анализа на:

- организациската, сопственичката и управувачката структура на банката или банкарската група;
- финансиската состојба;
- деловниот модел;
- критичните функции и главните деловни линии;
- внатрешните и надворешните меѓусебни зависности;
- критичната инфраструктура на финансискиот пазар.

Овој елемент на планот ги опфаќа податоците од членот 5 став (6) точки 1) и 2) од Законот.

4.2. Опис на стратегијата за решавање избрана во согласност со одредбите на главата од оваа одлука, што вклучува;

- утврдување активности за решавање предвидени во планот;
- определување на носителите на решавањето и на групите за решавање, ако се работи за банкарска група;

- утврдување на сите критични функции или главни деловни линии на банката коишто ќе бидат задржани во банката и на оние за кои се очекува дека ќе бидат издвоени од другите функции;
- процена на времето потребно за извршување на секој значаен дел од планот;
- опис на варијантите на пожелната стратегија коишто би можеле да бидат применети во околности во кои пожелната стратегија за решавање нема да може да се примени, доколку е применливо;
- опис на процесот на одлучување за примена на стратегијата за решавање и потребното време за донесување одлуки;
- начини на соработка и координација помеѓу Народната банка и други домашни супервизорски органи или странски органи надлежни за решавање или супервизија, доколку е променливо.

Овој елемент на планот ги опфаќа податоците од членот 5 став (6) точки 3), 4) 5), 12) и 18) и членот 7 став (2) точки 1), 2, 3) и 4) од Законот.

4.3. Опис на информациите што се потребни за ефикасно спроведување на стратегијата за решавање и начинот на нивното обезбедување, што вклучува:

- информации потребни за целите на процената на вредноста, особено во согласност со членовите 21 и 38 од Законот, како и за целите на пренос на средствата, обврските и акциите на банката преку инструментите продажба на дејноста или преодна банка;
- информации за поделбата на критичните функции и главните деловни линии по членки на банкарската група;
- опис на начинот на размена на информации со други надлежни органи за решавање, надлежни органи за супервизија или надлежни органи за супервизија на консолидирана основа;
- опис на начинот на кој се обезбедуваат информациите коишто банката е должна да ги обезбеди во согласност со членот 5 од Законот и коишто треба да се ажурирани и да ѝ се достапни на Народната банка секогаш кога ќе биде потребно.

Овој елемент на планот ги опфаќа податоците од членот 5 став (6) точки 8) и 9) од Законот.

4.4. Опис на начинот на кој се обезбедува непрекинатост на оперативните процеси за време на постапката на решавање, што вклучува опис на:

- критичните услуги коишто треба непрекинато да се вршат и начините на обезбедување применливост на договорите и непрекинатост на оперативните процеси за извршувањето на критичните функции за време на решавањето на банката;
- внатрешните и надворешните меѓусебни зависности коишто се важни за одржување на непрекинатоста на работењето;
- начинот на обезбедување пристап до платните системи или до другата инфраструктура на финансиските пазари потребна за одржување на критичните функции.

Овој елемент на планот ги опфаќа податоците од членот 5 став (6) точки 11), 13) и 17) од Законот.

4.5. Опис на начинот на финансирање и изворите на финансирање за потребите на спроведување на пожелната стратегија за решавање, што ги вклучува најмалку:

- барањата во поглед на финансирањето и ликвидноста коишто произлегуваат од стратегијата за решавање;
- можните извори на финансирање на решавањето од приватниот сектор, вклучувајќи ги условите за финансирање, предусловите за користење на средствата, временската рамка во која тие би биле достапни, правните лица на кои ќе може да им се обезбеди финансирање, доколку станува збор за банкарска група и сите барања во поглед на обезбедувањето;
- анализата за тоа како и кога банката би можела, под условите определени во планот, да побара користење на инструментите на монетарната политика на Народната банка и кои средства на банката би ги исполнувале условите да бидат прифатени како обезбедување, доколку е потребно;
- за банкарска група со прекугранично присуство, описот на договорените принципи за поделба на одговорноста за финансирање на решавањето на групата од извори на финансирање во различни држави.

Овој елемент на планот ги опфаќа податоците од членот 5 став (6) точки 10) и 19) и членот 7 став (2) точка 5) од Законот.

4.6. План за комуникација за целите на решавањето, којшто вклучува комуникација најмалку со управниот и со надзорниот одбор, акционерите и вработените на банката или банкарската група, клиентите, средствата за јавно информирање и јавноста, депонентите, сопствениците на долгорочни хартии од вредност издадени од банката, другите договорни страни, операторите коишто се дел од инфраструктурата на финансиските пазари или други засегнати учесници на пазарот, надлежните органи од кои би биле потребни одобренија коишто се значајни за спроведувањето на стратегијата за решавање, проценителите, ревизорите и со другите надворешни лица потребни за спроведување на стратегијата за решавање.

Овој елемент на планот ги опфаќа податоците од членот 5 став (6) точки 14) и 15) од Законот.

4.7. Заклучоци од оцената на можноста за решавање на банката спроведена во согласност со главата III од оваа одлука, што опфаќа најмалку:

- оцена дали при изработката на планот постои можност за решавање на банката или банкарската група;
- резиме на заклучоците од оцената дали е оправдано и изводливо спроведувањето стечајна постапка на банката, извршена во согласност со главата IV од оваа одлука;
- опис на утврдените пречки за решавање и на сите мерки коишто ги предложила банката или коишто се изречени со решение на Народната банка заради отстранување на пречките за решавање на банката;
- потребните измени во врска со прифатливите дозволени обврски.

Овој елемент на планот ги опфаќа податоците од членот 5 став (6) точки 6) и 7) од Законот.

4.8. Висината на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски утврдена во согласност со членот 10 од Законот и рокот за нејзино исполнување од страна на банката, односно банкарската група.

4.9. Мислењето на банката во поглед на планот за решавање. Банката е должна да го достави мислењето за планот до Народната банка во рок од 30 дена од денот на приемот на резимето на главните елементи на планот.

III. ОЦЕНА НА МОЖНОСТА ЗА РЕШАВАЊЕ

5. Народната банка ја оценува можноста за решавање банка преку следниве последователни фази:

- оцена дали е оправдано и изводливо да се спроведе стечајна постапка во согласност со главата IV од оваа одлука;
- избор на пожелната стратегија за решавање во согласност со главата V од оваа одлука;
- оцена на изводливоста на пожелната стратегија за решавање во согласност со главата VI од оваа одлука;
- оцена на оправданоста на пожелната стратегија за решавање во согласност со главата VII од оваа одлука.

Доколку врз основа на оцената од ставот 1 алинеја 1 на оваа точка, Народната банка оцени дека е оправдано и изводливо спроведувањето стечајна постапка, не се спроведуваат активностите од фазите од ставот 1 алинеи 2, 3 и 4 на оваа точка.

6. Планот за решавање од главата II од оваа одлука и оцената на можноста за решавање од оваа глава од одлуката се изработуваат најмалку еднаш во текот на календарската година или при значајни промени во организациската и сопственичката структура на банката, во деловниот модел или во финансиската позиција на банката коишто би можеле да влијаат врз пожелната стратегија за решавање или врз ефикасноста и елементите на планот.

7. Доколку врз основа на извршената оцена на оправданоста и изводливоста на спроведувањето стечајна постапка или на изводливоста и оправданоста на пожелната стратегија за решавање, Народната банка утврди значајни пречки за спроведувањето на стечајната постапка на банката или за решавањето на банката, презема активности за отстранување на пречките за решавањето во согласност со членот 9 од Законот.

IV. ОПРАВДАНОСТ И ИЗВОДЛИВОСТ НА СПРОВЕДУВАЊЕТО СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА

8. Народната банка оценува дали е оправдано и изводливо да биде спроведена стечајна постапка врз банката или врз одделните членки на банкарската група.

9. При оцената на оправданоста од спроведувањето на стечајната постапка, Народната банка го има предвид веројатното влијание врз финансискиот систем и

потребата од обезбедување непрекинат пристап до критичните функции коишто ги извршува банката или банкарската група.

За потребите на оцената од ставот 1 на оваа точка, Народната банка ги има предвид следниве елементи:

- функционирањето на финансискиот пазар, особено довербата на пазарот;
- инфраструктурите на финансиските пазари – дали при ненадејно престанување на активностите на банката ќе се наруши нивното нормално функционирање и дали тоа би имало негативно влијание врз целиот финансиски систем;
- другите банки и финансиски институции – дали би се зголемиле трошоците за финансирањето или би се намалиле изворите на финансирање на другите финансиски институции и дали постои директен или индиректен ризик од зараза;
- реалната економија, особено достапноста на финансиските услуги.

10. Доколку Народната банка оцени дека стечајната постапка би била оправдана, ја оценува нејзината изводливост преку оценка на тоа дали преку системите на банката можат да се обезбедат податоците и информациите што ѝ се потребни на Агенцијата за заштита на депозитите за целите на исплатата на покриените депозити во роковите и износите што се во согласност со законот којшто го уредува системот на заштита на депозитите, што вклучува разграничување на износот којшто не го надминува лимитот на обесштетување (покриениот дел од прифатливите депозити) од износот којшто го надминува лимитот на обесштетување (непокриениот дел од прифатливите депозити), во согласност со законот којшто го уредува системот на заштита на депозитите.

V. ИЗБОР НА СТРАТЕГИЈА ЗА РЕШАВАЊЕ

11. Доколку Народната банка оцени дека не е оправдано и изводливо да се спроведе стечајна постапка, Народната банка утврдува пожелна стратегија за решавање којашто би била соодветна за банката или банкарската група, врз основа на податоците и информациите доставени од банката или банкарската група, во согласност со членот 5 од Законот и оваа одлука.

Народната банка оценува дали стратегијата за решавање е соодветна за остварување на целите на решавањето имајќи ги предвид деловниот модел на банката или банкарската група и регулативата за решавање применлива на членките на банкарската група.

12. Во случај на банкарска група, Народната банка избира помеѓу стратегија на решавање со еден носител на решавањето или стратегија на решавање со повеќе носители на решавањето.

13. За потребите на утврдување на пожелната стратегија за решавање во согласност со точката 11 на оваа одлука, Народната банка ги разгледува најмалку следниве прашања:

- кои инструменти за решавање би се примениле и дали се тие применливи на членките на банкарската група опфатени во стратегијата за решавање;
- износот на прифатливите дозволени обврски коишто би можеле да се користат за потребите на пожелната стратегија за решавање, во случај на решавање

- банкарска група и правните лица коишто ги издале инструментите што се дел од прифатливите дозволени обврски;
- какви се постојните договорни и други аранжмани за пренос на загубите помеѓу членките на банкарската група;
 - структурата и деловниот модел на банката или банкарската група, особено од аспект на нивото на централизираност на извршувањето на одделните активности и функции во банката или банкарската група;
 - дали се спроведливи инструментите за решавање што би се примениле во други земји;
 - дали за стратегијата за решавање банкарска група е потребна поддршка од други надлежни органи за решавање и супервизија, особено органи од други земји или е потребно тие органи да се воздржат од преземање активности за решавање, како и тоа дали таквите активности се изводливи и веројатни за тие органи.

14. Во зависност од потребата, Народната банка оценува и дали е потребно да се утврдат варијанти на стратегијата за решавање коишто би можеле да бидат применети во сценарија или околности во кои не би било изводливо или оправдано да се примени пожелната стратегија за решавање.

Народната банка утврдува во која мера преку варијантите на стратегијата за решавање би се оствариле целите на решавањето, особено обезбедувањето непрекинато на критичните функции на банката.

Мерките за отстранување на пречките за спроведување на варијантите на стратегијата за решавање се преземаат во согласност со членот 9 од Законот, само ако со нив не се нарушува примената на пожелната стратегија за решавање.

VI. ОЦЕНА НА ИЗВОДЛИВОСТА НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕШАВАЊЕ

15. Народната банка оценува дали е изводливо ефикасно да се примени пожелната стратегија за решавање во соодветен рок и ги утврдува можните пречки за нејзиното спроведување.

16. Народната банка ги утврдува пречките за стабилизирање на банката или банкарската група по донесувањето на одлуката за започнување постапка на решавање, како и пречките коишто можат да се предвидат во однос на реорганизацијата на работењето на банката којашто е потребна во согласност со членот 40 од Законот или којашто веројатно ќе биде потребна доколку со стратегијата за решавање е предвидено обновување на нормалното работење на целата или на дел од банката или банкарската група на долг рок.

17. Пречките од точката 15 од оваа одлука се класифицираат во следниве категории:
- структура и работење;
 - финансиски средства;
 - информации;
 - прекугранични прашања;
 - правни прашања.

Структура и работење

18. При оценувањето дали постојат можни пречки за решавањето поврзани со структурата и работењето на банката или банкарската група, Народната банка соодветно ги зема предвид следниве прашања:

18.1. Во која мера банката може да ги распореди главните деловни линии и критичните функции по членки на банкарската група;

18.2. Во која мера структурата на банката или банкарската група е во согласност со главните деловни линии и критичните функции;

18.3. Во која мера е обезбедена поддршка и одржување на главните деловни линии и критичните функции на банката, вклучувајќи ги и оние коишто се извршуваат преку други членки на банкарската група, со соодветно финансирање, ниво на ликвидност и капитал, како и од аспект на пополнетоста на значајните позиции и располагањето со потребните значајни оперативни средства;

18.4. Во која мера склучените договори за обезбедување значајни услуги се целосно спроведливи при решавањето на банката;

18.5. Дали договорите за обезбедување значајни услуги на банката се усогласени со нејзините интерни акти;

18.6. Во која мера банката има процедури за пренос на услугите коишто се обезбедуваат врз основа на договори за обезбедување значајни услуги, во случај на издвојување на критичните функции или главните деловни линии;

18.7. Во која мера плановите за непрекинато на работењето содржат мерки со кои се обезбедува непречен пристап до платните системи и системите за порамнување;

18.8. Во која мера структурата на банкарската група ја попречува примената на инструментите за решавање поради бројот на членки, сложената структура на групата или отежнатото распоредување на деловните линии по членки на банкарската група;

18.9. Во случај на холдинг друштво со мешовита активност, во која мера решавањето на членките на банкарската група коишто се банки, инвестициски друштва или финансиски институции може да има негативно влијание врз нефинансискиот дел од групата;

18.10. Дали структурата и системите за управување се во согласност со планираните промени во структурата на банката или на банкарската група;

18.11. Дали избраните инструменти за решавање можат да се применат кај секоја членка на банкарската група, како што е предвидено во стратегијата за решавање.

19. За потребите на точката 18, потточки 18.4 и 18.6 од оваа одлука, банката е должна:

- да воспостави и да одржува преглед на услугите коишто ги користи од други лица, којшто содржи ажурирани податоци коишто ќе овозможат успешно остварување на инструментите за решавање предвидени во стратегијата за решавање;
- да обезбеди лесна и навремена достапност на договорите склучени со други лица од кои користи услуги, вклучително и на договорите склучени со членки на банкарската група.

20. За потребите на точката 18, потточка 18.7 од оваа одлука, банката е должна во плановите за непрекинато на работењето да го предвиди начинот на обезбедување пристап до инфраструктурата на финансиските пазари во вонредни услови, пред, за време на и по завршувањето на постапката на решавање, вклучително и начинот на кој банката планира да ги исполни барањата во однос на ликвидноста и/или обезбедувањето коишто се потребни за непречен пристап до инфраструктурата на финансиските пазари.

Финансиски средства

21. При оценувањето дали постојат можни пречки за решавањето поврзани со финансиските средства, Народната банка ги зема предвид најмалку следниве прашања:

21.1. Во случаите кога се користат гаранции во рамките на банкарската група, во која мера тие гаранции се обезбедени по пазарни услови и дали се опфатени со системите за управување со ризиците;

21.2. Во случаите кога се извршуваат поврзани трансакции, во која мера тие трансакции се извршуваат по пазарни услови и дали се опфатени со системите за управување со ризиците;

21.3. Во која мера користењето гаранции во рамките на банкарската група или користењето поврзани трансакции го зголемуваат ризикот од зараза низ групата;

21.4. Износот и видот на обврските за внатрешна распределба на загубите на банката;

21.5. Видот и износот на обврските за кои, во согласност со пожелната стратегија за решавање, е веројатно дека нема да можат да се искористат за покривање на загубите и докапитализација на банката поради: рокот на достасување, степенот на субординација, видот на имателите на инструментите или преносливоста на инструментите, правните пречки за покривање на загубите (непризнавање на инструментите за решавање во согласност со странското право или постоење права на пребивање), други фактори поради кои постои ризик дека обврските нема да бидат земени предвид при покривањето на загубите при решавањето на банката;

21.6. Износот на инструментите коишто се дел од прифатливите дозволени обврски или другите обврски коишто би се користеле за покривање на загубите, а во случај на банкарска група и правните лица коишто ги издале;

21.7. Потребниот износ на средствата пред и за време на решавањето на банката, достапноста на изворите на тие средства и пречките за пренос на потребните средства во рамките на банката или банкарската група;

21.8. Дали се определени соодветни механизми за пренос на загубите од други членки на банкарската група на носителите на решавањето, а доколку е потребно и процена на износот на средства во рамките на банкарската група и можноста за покривање на загубите во рамките на банкарската група.

22. За потребите на точката 21 од оваа одлука, банката е должна да обезбеди идентификување на сите средства коишто би можеле да се користат како обезбедување за потребното финансирање во текот на решавањето, како и да може да ги разграничи оптоварените од неоптоварените средства.

Информации

23. При оценувањето дали постојат можни пречки за решавањето поврзани со информациите, Народната банка ги зема предвид најмалку следниве прашања:

23.1. Дали системот за известување на банката овозможува Народната банка да добива точни и целосни информации за:

- главните деловни линии и критичните функции,
- ефикасното решавање на банката во секој момент, вклучително и при брза промена на околностите,
- депонентите на банката и на покриените депозити во согласност со законот којшто го уредува системот на заштита на депозитите,
- износот и локацијата на средствата во рамките на банкарската група коишто би биле прифатливи како обезбедување за користењето на инструментите на централната банка,
- да се изврши процената на вредноста заради утврдување на потребниот износ на отпис или докапитализација.

23.2. Во која мера банката го тестирала својот систем за известување користејќи стрес-сценарија, во согласност со барањата од точката 24 од оваа одлука;

23.3. Во која мера банката може да обезбеди непрекинато функционирање на системот за известување и за сопствените потреби и за потребите на друга банка во случај на издвојување на критичните функции и главните деловни линии од другите активности и линии.

24. Народната банка може да побара од банката да го тестира системот за известување користејќи стрес-сценарија дефинирани од Народната банка.

Прекугранични прашања

25. При оценувањето дали постојат можни пречки за решавањето банкарска група поврзани со прекугранични прашања, Народната банка ги зема предвид најмалку следниве прашања:

- дали надлежниот орган за решавање од друга земја има овластување да примени инструменти за решавање коишто се потребни за да се поддржат активностите за решавање на Народната банка и во кој обем двата органа можат да дејствуваат координирано;
- дали постојат соодветни процеси за комуникација и координација и за усогласување на активностите коишто ќе ги преземат Народната банка и надлежниот орган за решавање од другата земја, за да може да се спроведе стратегијата за решавање;
- дали законската регулатива во земјата или во другата земја оневозможува договорно раскинување на финансиските договори поради започнување постапка на решавање членка на банкарската група.

Правни прашања

26. При оценувањето дали постојат можни пречки за решавањето поврзани со правни прашања, Народната банка ги зема предвид најмалку следниве прашања:

- дали навремено можат да се обезбедат согласностите или одобренјата коишто се потребни за спроведувањето на стратегијата за решавање;
- дали во договорите коишто се значајни за банката е дозволено нивно раскинување поради започнување постапка на решавање на банката;
- дали со одредбите од договорите коишто Народната банка не може да ги укине во постапката на решавање се забранува пренос на средства и/или обврски предвидени во стратегијата за решавање.

VII. ОЦЕНА НА ОПРАВДАНОСТА НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕШАВАЊЕ

27. По оцената на изводливоста на стратегијата за решавање, Народната банка врши оценка на оправданоста на стратегијата за решавање, при што го оценува веројатното влијание коешто решавањето на банката би го имало врз финансискиот систем, заради обезбедување непречен пристап до критичните функции коишто ги извршува банката. При оваа оценка се земаат предвид најмалку следниве прашања:

27.1. Можноста преку расположливите инструменти за решавање да се остварат целите на решавањето, имајќи ја предвид структурата на банката;

27.2. Во која мера структурата на банкарската група ѝ овозможува на Народната банка да спроведе решавање на целата банкарска група или на една или повеќе членки од групата без да се предизвика значајно неповолно влијание врз финансискиот систем, довербата во пазарот или врз економијата;

27.3. Механизмите преку кои непречено може да се спроведе решавањето на банкарска група којашто има подружници во различни земји;

27.4. Оправданоста од примената на инструментите за решавање, имајќи го предвид можното влијание врз доверителите, договорните страни, клиентите и вработените и можните активности на надлежните органи за решавање од други земји;

27.5. Во која мера може да се процени влијанието од решавањето на банката врз финансискиот систем и довербата во пазарот;

27.6. Во која мера решавањето на банката може да има директно или индиректно неповолно влијание врз финансискиот систем, довербата на пазарот или економијата;

27.7. Во која мера би можела да се контролира заразата на другите банки и на финансискиот пазар, преку примена на инструментите и овластувањата за решавање;

27.8. Во која мера решавањето на банката би можело да има значајно влијание врз работењето на платните системи и системите за порамнување.

28. За потребите на оцената од точката 27 потточка 27.6 од оваа одлука, Народната банка ги зема предвид функциите коишто ги извршува банката и оценува дали примената на стратегијата за решавање би имала значајно негативно влијание на некој од следниве елементи:

- функционирањето на финансискиот пазар, особено довербата на пазарот;
- инфраструктурите на финансиските пазари – дали при ненадејно престанување на активностите на банката ќе се наруши нивното нормално функционирање и дали тоа би имало негативно влијание врз целиот финансиски систем;
- другите банки и финансиски институции – дали би се зголемиле трошоците на финансирањето или би се намалиле изворите на финансирање на другите финансиски институции и дали постои директен или индиректен ризик од зараза;
- реалната економија, особено достапноста на финансиски услуги.

VIII. ПОЕДНОСТАВЕН ПЛАН ЗА РЕШАВАЊЕ

29. Како банка чијшто престанок со работа веројатно би довел до значителни негативни последици врз финансискиот пазар, другите банки или условите за финансирање се смета банката:

- којашто од Народната банка е идентификувана како системски значајна банка, или
- за која врз основа на главата IV од оваа одлука е оценето дека не е оправдано и изводливо да се спроведе стечајна постапка.

За банката од ставот 1 од оваа точка, Народната банка изработува план за решавање во согласност со главата II од оваа одлука.

30. Банката којашто не ги исполнува двата услова од точката 29 од оваа одлука се смета за банка чијшто престанок со работа веројатно не би довел до значителни негативни последици врз финансискиот пазар, другите банки или врз условите за финансирање.

За банката од ставот 1 од оваа точка, Народната банка изработува поедноставен план за решавање, во согласност со членот 6 од Законот и точката 31 од оваа одлука.

31. Поедноставениот план за решавање на банката содржи:

- резиме на главните елементи на планот, што вклучува и опис на банката во согласност со точката 4 потточка 4.1 став 2 од оваа одлука;

- опис на значајните промени коишто настанале во банката по последниот изработен или изменет план за решавање;
- резиме на заклучоците од оцената за можноста за решавање, во согласност со главата III од оваа одлука, вклучително и резиме на оцената во однос на непостоењето јавен интерес;
- висината на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски утврдена во согласност со членот 10 од Законот и рокот за нејзино исполнување од страна на банката;
- видот на информациите и начинот на нивното обезбедување, имајќи ги предвид барањата точката 4 потточка 4.3 на оваа одлука;
- план за комуникација во согласност со точката 4 потточка 4.6 на оваа одлука, и
- мислењето на банката во поглед на планот за решавање доставено во согласност со точката 4 потточка 4.9 од оваа одлука.

32. Поедноставениот план за решавање се разгледува и по потреба се ажурира најмалку на две години или при значајни промени во организациската и сопственичката структура на банката, во деловниот модел или во финансиската позиција на банката коишто би можеле да влијаат врз ефикасноста и елементите на планот.

IX. ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНАТА БАНКА

33. За потребите на изработувањето на планот за решавање, банката е должна да доставува податоци и информации до Народната банка најмалку за:

- структурата на банката или банкарската група;
- структурата на обврските на банката или банкарската група;
- финансиските меѓузависности во рамките на банкарската група;
- значајните договорни страни;
- критичните функции;
- деловните линии;
- значајните услуги;
- инфраструктурата на финансиските пазари.

Банката ги доставува податоците и информациите од ставот 1 на оваа точка на поединечна основа, а кога се работи за банкарска група и на консолидирана основа, на ниво на банкарската група, на начинот и во обемот определени со упатството од точката 39 од оваа одлука.

34. На барање на Народната банка, банката е должна да достави:

- информации за сите договори коишто ги склучила со трети страни и коишто можат да бидат раскинати поради одлука на Народната банка за примена на некои од инструментите за решавање и дали раскинувањето на тие договори може да влијае врз примената на тие инструменти за решавање;
- информации за обврските на банката за кои е воспоставено обезбедување, третите лица во чија корист банката го воспоставила обезбедувањето и важечкото законодавство според местото каде што се наоѓа обезбедувањето;
- информации за средствата коишто би можеле да се користат како обезбедување за потребното финансирање во текот на решавањето, како и

начинот на нивното разграничување на оптоварените од неоптоварените средства.

X. НАЧИН И РОКОВИ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИТЕ И ИНФОРМАЦИИТЕ

35. Банката ги доставува податоците и информациите од точката 33 на оваа одлука според сметководствената состојба на 31 декември, најдоцна до 28 февруари во наредната година.

36. По исклучок на точката 35 од оваа одлука, банката од точката 30 од оваа одлука е должна да ги доставува податоците и информациите од точката 33 од оваа одлука на секои две години.

Исклучокот од ставот 1 на оваа точка не ја ограничува Народната банка да бара од банката да ги обезбеди и да ги достави до Народната банка сите информации и податоци потребни за изработување, ажурирање и спроведување на планот за решавање и да учествува и/или да помогне во изработката и ажурирањето на планот за решавање.

37. Народната банка може да побара од банката доставување дополнителни информации во врска со категориите информации определени во точката 33 на оваа одлука и други дополнителни информации доколку е тоа потребно за изработување, ажурирање или спроведување на планот за решавање.

Банката, матичното лице и членовите на банкарската група се должни да ја обезбедат потребната помош и да обезбедат пристап до сите информации и податоци потребни за изработка и ажурирање на планот за решавање.

38. Народната банка може да бара од банката доставување на информациите од точката 33 на оваа одлука со состојба на друг ден и во друг рок коишто се различни од состојбата и рокот наведени во точката 35 од оваа одлука.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

39. Гувернерот на Народната банка го пропишува упатството за начинот и постапката на доставување на податоците и информациите од точката 33 на оваа одлука, како и формата и содржината на обрасците.

40. Банката е должна да ги изработи првите податоци и информации од точката 33 од оваа одлука, со состојба на 31 декември 2025 година и да ги достави до Народната банка најдоцна до 28 февруари 2026 година.

Обврската од ставот 1 на оваа точка се однесува и на банката од точката 30 од оваа одлука.

41. Народната банка ќе ги изработи првите планови за решавање во 2026 година, при што:

- за банките коишто Народната банка во 2025 година ги известила дека се идентификувани како системски значајни банки, ќе изработи план за решавање во согласност со главата II од оваа одлука,
- за сите останати банки, Народната банка ќе изработи поедноставен план за решавање во согласност со точката 31 од оваа одлука.

42. Банката е должна да се усогласи со одредбите од точката 20 од оваа одлука најдоцна до 31 декември 2027 година.

43. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе почне да се применува од 13 октомври 2025 година.

**О бр. 02-10864/3
27 март 2025 година
Скопје**

**Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка
на Република Северна Македонија
д-р Анита Ангеловска-Бежоска**